

2010-12-21

Dnr 43-2010:2569

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Örnsköldsskolan
i Örnsköldsviks kommun

2010-12-21

1 (3)

Dnr 43-2010:2569

Christina Eklund
Örnsköldsskolan
Storgatan 42
891 34 Örnsköldsvik

Örnsköldsviks kommun
Nygatan 16
891 88 Örnsköldsvik

Tillsyn i Örnsköldsskolan

Förskoleklass
Grundskola 1–5
Obligatorisk särskola

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Örnsköldsskolan redovisar inte sammanställningar av kunskapsresultat i nationella ämnesprov och inte heller i varje ämne utöver de som omfattas av nationella ämnesprov. Skolan följer alltså inte systematiskt upp och utvärderar sina resultat i alla ämnen. Skolinspektionen har tagit del av resultaten i ämnesprovets delprov där resultaten är varierande. Skolinspektionen bedömer att kunskapsresultaten kan förbättras.

Örnsköldsskolan har elever som är mottagna i den obligatoriska särskolan. Skolan saknar kunskap om kurs- och timplaner för dessa elever som därmed riskerar att inte få den utbildning de har rätt till i den skolform de är mottagna i.

2010-12-21

2 (3)

Dnr 43-2010:2569

Örnsköldsskolans arbete med särskilt stöd kan förbättras. Skolan ger till exempel inte studiehandledning på modersmål i den omfattning som man bedömt skulle behövas. I flera sammanhang beskriver skolan att det till största delen är elever med annat modersmål än svenska som inte har full måluppfyllelse. Skolan anger också alltid i sina resultatredovisningar hur stor andel elever som får undervisning i svenska som andraspråk. Mot den bakgrunden finner Skolinspektionen det anmärkningsvärt att studiehandledning på modersmål inte ges i större omfattning.

Stämningen på Örnsköldsskolan upplevs som god och lärmiljön ger intryck att vara trygg. Rektor beskriver att det allmänna klimatet är gott med ett bra förhållningssätt till varandra. Konceptet med "hela-dagen-skola" och åldersintegrerade 5-7-årsgrupper beskrivs fungera väl. Även skolans tanke om att ge trygga övergångar mellan årskurserna med medföljande pedagog beskrivs som framgångsrik.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Örnsköldsskolan identifierat följande brister.

- Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller inte förordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn säkerställer inte att lärarna följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen (Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans kvalitetsarbete omfattar inte uppföljning och utvärdering av skolans resultat i alla ämnen och av arbetet med särskilt stöd. Utvärderingarnas resultat omsätts inte i utveckling av verksamheten. (Lpo 94 1 den enskilda skolans utveckling och 2.8 Rektors ansvar, 2 kap. 2 § skollagen).
- Skolans kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav (förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Rektor säkerställer varken att skolan upprättar en årlig plan mot kränkande behandling för alla årskurser eller att planen uppfyller skollagens krav (14 a kap 8 §, skollagen, Åtgärder mot kränkande behandling).
- Rektor säkerställer inte att elever mottagna i den obligatoriska särskolan får undervisning i enlighet med särskolans kursplaner och i minst den omfattning som anges i särskolans timplan (2 kap. 2 och 3 §§ särskoleförordningen).
- Rektor säkerställer inte att elever ges studiehandledning på modersmål (5 kap 2 § grundskoleförordningen).

2010-12-21

3 (3)

Dnr 43-2010:2569

- Rektor säkerställer inte att de åtgärdsprogram som upprättas vid skolan uppfyller förordningens krav (5 kap 1 § grundskoleförordningen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Kjell Holmberg

Utredare

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsviks kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Örnsköldsskolan den 10 november.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Örnsköldsskolan granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Örnsköldsskolan, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1.: Antal elever på Örnsköldsskolan

Örnsköldsskolan	Antal elever
Förskoleklass	23
Grundskola	99
Särskola	2

Källa: Örnsköldsskolan

Örnsköldsskolan är en av fyra grundskolor i Örnsköldsviks östra skolområde. Skolområdet samordnas av en skolområdeschef. Skolan ligger i centrala Örnsköldsvik och är inrymd i en äldre skolbyggnad i flera våningsplan.

Skolan arbetar utifrån en "hela-dagen-skola" med avsikten att förskola, förskoleklass, skola och fritidshem möts och tillsammans ska utgöra en helhet. Skolans elever är organiserade i tre 5–7 årsgrupper där förskola, förskoleklass och skola ingår, och en klass vardera för årskurserna 2–5. Personalen är organiserad i ett arbetslag.

Verksamheten leds av en rektor.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå lägst målen att uppnå i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

I Örnsköldsskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2008/09 redovisas resultaten från nationella ämnesprov för årskurs 3 och årskurs 5, fördelat på pojkar och flickor. För årskurs 3 är resultaten goda, de flesta elever har uppnått nivån för godkänt. För årskurs 5 är resultaten varierande. Mellan 40 och 100 procent av eleverna har uppnått nivån för godkänt i respektive delprov. För engelska sticker delprovet lyssna/förstå ut med 60 procent av eleverna som inte nått nivån för godkänt. I svenska/svenska som andraspråk är det i tre av delproven mellan 60 och 67 procent av eleverna som inte nått nivån för godkänt.

För läsåret 2009/2010 har drygt hälften av eleverna i årskurs 3 uppnått nivån för godkänt på alla delprov. För årskurs 5 är det med något undantag mellan 0 och 25 procent av de 15 elever som genomfört proven som inte nått nivån för godkänt i respektive delprov. Det är huvudsakligen pojkar som inte nått nivån för godkänt. Någon sammanställning på ämnesnivå har inte Skolinspektionen fått ta del av.

För alla övriga ämnen saknas sammanställningar av resultat. I intervju framkommer också att skolan inte systematiskt följer upp och utvärderar sina resultat i andra ämnen än matematik, svenska/svenska som andraspråk och engelska.

På Örnsköldsskolan har cirka en tredjedel av eleverna annan bakgrund än svensk. I skolans kvalitetsredovisning och av intervjun framgår att endast en av skolans elever får studiehandledning på modersmål. Det framkommer också att flera av skolans ele-

ver som har rätt till och begärt att få undervisning i modersmål inte får det. Skolinspektionen noterar också att det i skolans redovisningar av resultaten från de nationella ämnesproven alltid anges hur många av eleverna som får undervisning i svenska som andraspråk. Av skolans kvalitetsredovisning 2008/2009 framgår att man också haft gruppindelningar som byggt på behov av svenska som andraspråk eller inte. I intervju och av verksamhetsredogörelse framgår att skolan bedömer att en stor del av problemen med måluppfyllelse beror på att så många elever har annan språklig bakgrund än svensk. Ingenstans i kvalitetsredovisning eller i övrigt finns någon analys av hur skolan ska möta detta förhållande.

Skolinspektionen bedömer att skolan måste förbättra sina kunskapsresultat. Detta måste bland annat ske genom ett förbättrat kvalitetsarbete.

Skolinspektionen vill i sammanhanget särskilt framhålla uppdraget enligt läroplanen att skolan ska sträva efter att varje elev utvecklar tillit till sin egen förmåga. Undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper ska undervisningen främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Skolan ska också ge särskilt stöd till elever med svårigheter i skolarbetet. Det innebär bland annat att uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten måste till för att möta alla elever oavsett bakgrund.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektor måste säkerställa att skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen uppfyller förordningens krav. Rektorn måste också säkerställa att lärarna följer upp och dokumenterar elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen. Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar.

Motivering:

Enligt rektorn ges alla elever skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner i alla ämnen som de får undervisning i. Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen för några elever. Skolan kallar dessa "Ämneskommentarer – IUP". I dessa exempel återfinns omdömen under rubriken "Nuläge" och den framåtsyftande planen under "att utveckla".

Flera av de skriftliga omdömena omfattar begrepp som "duktig", "hinner göra klart", "duktig och aktiv" och "engagerad och aktiv" och bygger således inte på nationella mål. Där förekommer också att bedömningen är en beskrivning av vad som gjorts i ett ämne. Skolinspektionen vill påpeka att det skriftliga omdömet ska vara ett omdöme om

elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i. Skolinspektionens bedömning är att de skriftliga omdömena vid Örnsköldsskolan måste förbättras.

Den framåtsyftande och planerande delen i exemplen varierar i kvalitet. I några fall är det beskrivningar av vad eleven kan bli bättre på och fördjupa sina kunskaper i. I andra fall är det beskrivningar av vilka områden som planeras eller uppmaningar att "vara fortsatt nyfiken och engagerad", "fortsätta vara den du är", "gör som du gör nu" eller "det räcker så". I något fall står ingenting under rubriken "att utveckla".

I den individuella utvecklingsplanen ska ingå en framåtsyftande planering som talar om vad eleven behöver utveckla och bli bättre på. Där ska också beskrivas hur det ska gå till och vad skolan ska göra. I korthet ska den framåtsyftande planeringen beskriva hur skolan planerar för elevens fortsatta utveckling. Skolinspektionen bedömer att den framåtsyftande planen i skolans individuella utvecklingsplaner måste förbättras.

Arbetet med skriftliga omdömen förutsätter att lärarna följer upp och dokumenterar varje elevs kunskapsutveckling utifrån läroplanens och kursplanernas mål. Rektorn beskriver att man har en levande diskussion kring styrdokumentet för att säkerställa att undervisningen inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn begär dock inte in kunskapsresultat i alla ämnen. Att skolans skriftliga omdömen inte uppfyller förordningens krav på bedömning mot nationella mål kan tyda på att lärarna inte följer upp och dokumenterar varje elevs kunskapsutveckling mot de nationella målen. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att varje lärare följer upp och dokumenterar varje elevs kunskapsutveckling i alla ämnen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att skolans kvalitetsarbete omfattar uppföljning och utvärdering av skolans resultat i alla ämnen och av arbete med särskilt stöd samt att utvärderingarnas resultat omsätts i utveckling av verksamheten. Skolans kvalitetsredovisning behöver också förbättras så att den uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

Lpo 94 1 den enskilda skolans utveckling och 2.8 Rektors ansvar, 2 kap. 2 § skollagen, förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

I intervju framkommer att skolans kvalitetsarbete inte omfattar uppföljning och utvärdering i alla ämnen. Som beskrivits ovan saknas sammanställningar kring skolans resultat i ämnen andra än matematik, svenska/svenska som andraspråk och engelska. Rektor beskriver att det är mycket fokus på ämnena matematik, svenska och engelska.

Rektor begär inte in resultat från lärarna och säger sig själv se detta som ett utvecklingsområde för verksamhetens kvalitetsarbete. Inte heller i skolans kvalitetsredovisning för 2008/2009, som Skolinspektionen tagit del av, görs någon bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för verksamheten har förverkligats i andra ämnen. I kvalitetsredovisningen saknas också beskrivningar av åtgärder för ökad måluppfyllelse. Även skolans arbete med särskilt stöd behöver följas upp och utvärderas på grupp- och ämnesnivå.

Rektorn har för avsikt att ta fram underlag för nya riktlinjer för kvalitetsarbetet vid skolan. Vid sakgranskningen av detta beslut påpekar rektorn att det arbetet påbörjats. Arbetet planeras leda fram till en beskrivning av hur man jobbar med de behov som finns i respektive grupp både utifrån kunskapsutveckling och utifrån nolltolerans mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att skolans resultat i alla ämnen följs upp och utvärderas mot målen samt att resultaten från utvärderingen omsätts i utveckling av verksamheten.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektor måste säkerställa att skolan upprättar årlig plan mot kränkande behandling för alla årskurser och att planen uppfyller skollagens krav.

Författningsstöd:

14 a kap 8 §, skollagen, Åtgärder mot kränkande behandling.

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av Örnsköldsskolans årliga plan mot kränkande behandling för läsåret 2010 –2011. Planen kallas för likabehandlingsplan och omfattar både plan mot kränkande behandling enligt skollagen och likabehandlingsplan enligt diskrimineringslagen. Planen har två delar: dels en skolområdesövergripande likabehandlingsplan för Östra skolområdet och dels en lokal likabehandlingsplan för varje grupp på Örnsköldsskolan. Den områdesövergripande planen är upprättad för att gälla från i maj 2009.

Den årliga planen mot kränkande behandling ska avse den aktuella situationen för den specifika verksamheten och därmed bygga på en kartläggning av nuläget på skolan. Det finns inget krav på att en sådan kartläggning ska redovisas i planen men åtgärder ska bygga på en analys av kartläggningen. I planen ska också ingå en uppföljning av fjolårets åtgärder. Om en årlig plan består av en skolområdesövergripande del och en skol- eller klassspecifik del bör delarna alltid presenteras tillsammans.

I Örnsköldsskolans plan saknas förebyggande insatser kopplade till resultat från kartläggning. Specifika insatser som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året är inte heller tydligt beskrivna. Ingen av planens delar innehåller en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående år har genomförts.

Skolinspektionen bedömer att Örnsköldsskolan måste se till att en årlig plan mot kränkande behandling upprättas för alla årskurser och förskoleklass samt att planen eller planerna uppfyller skollagens krav. För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Undervisningstid och val

Bedömning:

Rektor måste säkerställa att elever mottagna i den obligatoriska särskolan får undervisning i enlighet med särskolans kursplaner och i minst den omfattning som anges i särskolans timplan.

Författningsstöd:

2 kap. 2 och 3 §§ särskoleförordningen.

Motivering:

På Örnsköldsskolan finns elever mottagna i den obligatoriska särskolan som undervisas integrerat med skolans grundskoleelever. Enligt rektorn följer de i stort grundskolans timplan. Elevernas undervisning är till viss del anpassad utifrån varje elevs behov men följer inte särskolans kursplaner. Rektorn beskriver att det saknas kunskap kring dessa elevers skolgång.

Den obligatoriska särskolan är en egen skolform med egna kursplaner. Kursplanerna är i lika hög grad styrande för särskolan som för grundskolan. Det innebär bland annat att elever mottagna i den obligatoriska särskolan ska undervisas och bedömas enligt särskolans kursplaner. Skolinspektionen bedömer att skolans elever mottagna i den obligatoriska särskolan inte undervisas enligt särskolans kursplaner. Vidare måste rektorn se till att skolans personal har de kunskaper som behövs för att kunna tillämpa särskolans kursplaner.

Timplanen för särskolan enligt särskoleförordningen omfattar väsentligt fler timmar i ämnena hem och konsumentkunskap, idrott och hälsa, musik och slöjd. Med den nuvarande ordningen där elever i den obligatoriska särskolan i stort följer grundskolans timplan bedömer Skolinspektionen att eleverna som är mottagna i den obligatoriska särskolan får för lite undervisningstid i flera ämnen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Rektor måste säkerställa att elever som har behov av studiehandledning på modersmål ges det stödet.

Författningsstöd:

5 kap 2 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Rektorn beskriver att de flesta elever som behöver studiehandledning på modersmål inte får detta. Det framgår också av skolans kvalitetsredovisning 2008/2009 att det året fick inte någon av skolans elever studiehandledning på modersmål. För närvarande får en elev i årskurs 1 studiehandledning. Orsaken anges vara att det dels saknas personer med kompetens och/eller språkkunskaper och dels att ekonomiska medel för detta måste sökas centralt. Skolinspektionen vill framhålla att skolan är skyldig att ge studiehandledning på modersmål till elev som behöver det. Detta är särskilt viktigt då skolan noterat att det finns elever med utländsk bakgrund som riskerar att inte nå målen för utbildningen.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Rektor måste säkerställa att de åtgärdsprogram som upprättas vid skolan uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap 1 § grundskoleförordningen.

Motivering:

För elever vid Örnköldsskolan som behöver särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. Skolinspektionen har tagit del av exempel på åtgärdsprogram från Örnköldsskolan. Programmen är i huvudsak väl formulerade men behöver till delar förbättras. Målen i åtgärdsprogrammen är i några fall formulerade som att nå målen i ett visst ämne i en viss årskurs. Denna målformulering kan fungera som ett långsiktigt mål men är annars ett för övergripande mål för att användas i ett åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammen återges inte heller hur åtgärder ska utvärderas. Av åtgärdsprogram ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att de åtgärdsprogram som upprättas vid Örnköldsskolan uppfyller förordningens krav.